

valentí moya meets Monk

Thelonious manouche

Una de les iniciatives més especials al voltant del centenari de **Thelonious Monk** és *Jazz Manouche Connection* (September / Fever Music, 2017), on el guitarrista barceloní **Valentí Moya** revisa en clau *manouche* uns quants clàssics del genial pianista. L'acompanyen en l'aventura destacats jazzistes catalans i el mateix fill de **Monk**, el bateria **T.S. Monk**.

TEXT
J.M.F.

FOTOS
Arxiu Hans Kusters Music

El passat 10 d'octubre va fer cent anys del naixement, a Carolina del Nord, d'un dels pianistes més influents i inclassificables del jazz en particular i de la música del segle XX en general: **Thelonious Monk**, un personatge únic i heterodox que va ser capaç d'escriure el jazz amb nova cal·ligrafia. Per tant, sembla adient que els homenatges o revisions que es vulguin fer de la seva obra tinguin un punt d'atreviment. Això devia pensar el músic holandès i activista del jazz **Hans Kuster** quan va començar a rumiar en aquest projecte per al seu segell: un homenatge *manouche* a **Monk** de la mà de grans jazzistes, en bona part catalans.

El cap visible de l'aventura, la veu cantant, és la del guitarrista **Valentí Moya**, una de les autoritats pel que fa al *gipsy swing* o *jazz manouche* a l'escena europea. "La meua relació amb la música de **Thelonious Monk** era la que hi pot tenir qualsevol músic professional –explica–, en l'àmbit acadèmic el vas escoltant i analitzant. Amb el trio, compartit amb **Oriol González** i **Marc Cuevas**, fins i tot vam fer alguna versió, però en especialitzar-nos en el *manouche* va quedar una mica en un segon pla."

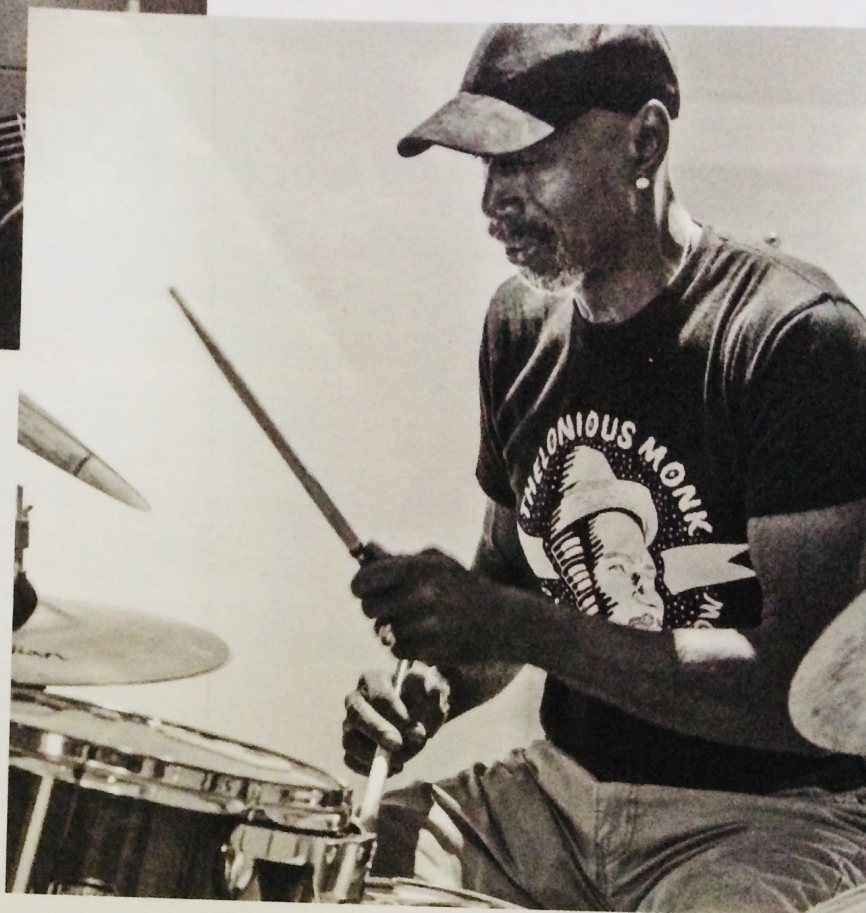
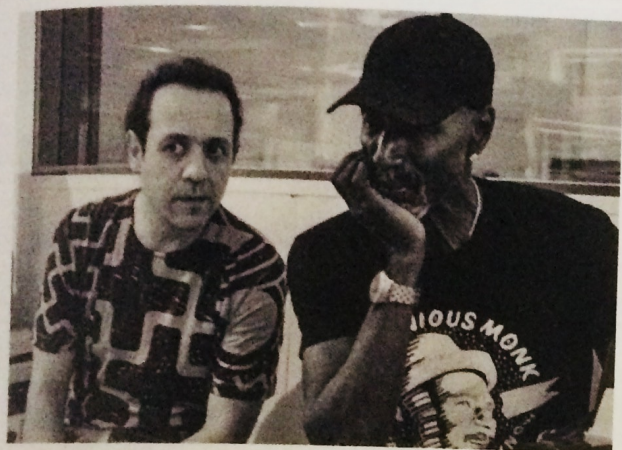
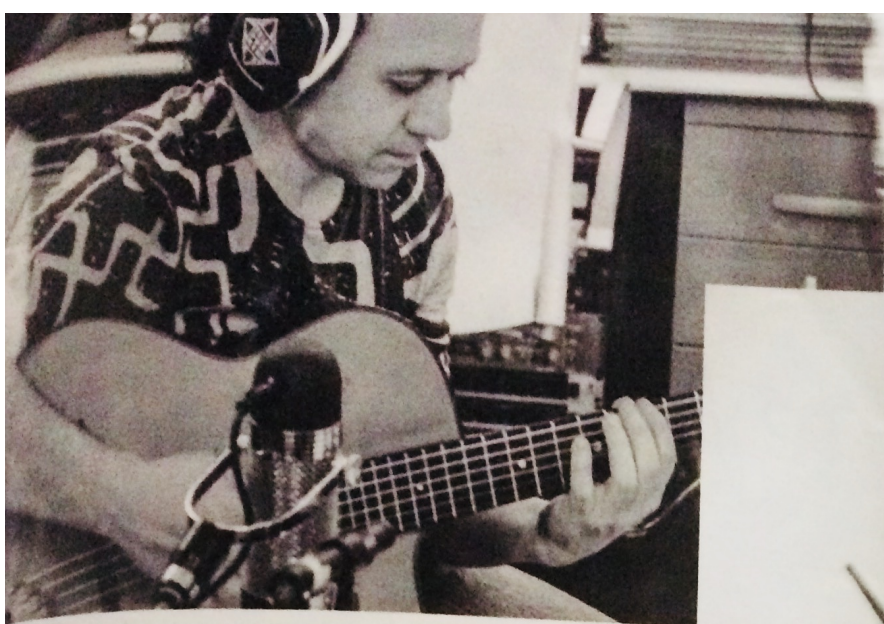
La proposta de fer aquest treball va suposar per al músic barceloní una gran redescoberta. "Quan em van dir que volien muntar un homenatge *manouche* a **Monk** em va sobtar en un sentit molt positiu, i després, a mesura que hi he anat treballant, m'he apassionat encara més pel seu repertori."

Què és el que fa interessant el repertori monkià per donar-li un tractament *manouche*? "El que més m'agrada de **Monk** és la manera com busca la seva pròpia llibertat en la seves interpretacions –assegura **Moya**–, sempre hi introdueix un percentatge molt alt d'improvisació, i aquí ja tenim un factor comú amb el jazz *manouche*. Després hi ha

el fet que **Thelonious Monk** i **Django Reinhardt** són dos músics coetanis, dues icones del *bebop* i del jazz *manouche* respectivament. Sempre hi trobes coincidències, per exemple els dos compassos inicials de 'Rhythm-a-ning', de **Thelonious**, són iguals que els de 'Minor Swing', de **Django**. Però en general diria que la música de **Monk** s'adapta en moltes direccions, per això quan em van fer la proposta d'aquest disc em va agradar ja d'entrada."

L'obra de **Thelonious Monk**, plena d'estàndards, pot presumir de ser la segona més versionada del jazz, només per darrere de la de **Duke Ellington**, molt més prolífica. Per això la confecció del repertori del disc ha estat un procés llarg, però divertit. "Inicialment, tenia uns setanta títols com a opcions. Em vaig passar tota la discografia a un USB i l'anava escoltant al cotxe amb molta atenció, descobrint coses, establint vincles... la veritat és que els hauria fet tots!"

A la tria final hi ha vuit temes de **Monk**, inclosos clàssics com "Teo", que segons el parer del guitarrista sembla pràcticament un estàndard del *manouche*; "Round Midnight", presidit per l'acordió melancios d'**Edurne Azizu**, o "Blue Monk", que **Gemma Abrié** canta i broda amb una lletra en català, a més de dues composicions de **Moya**: "Always Know" i "Honesty". "Aquests temes no els tenia fets –explica el guitarrista–, però un cop seleccionades les versions, fixant-me en els *tempos* vaig veure que hi faltava una balada. Aquí, a la bateria de **Monk**, el contrabaix d'**Oriol González** i la meua guitarra s'hi afegeix el piano de **Marco Mezquida**. El resultat final realment brilla i funciona. Des d'un punt de vista més personal, 'Honesty' la vaig escriure pensant en gent molt estimada: el meu fill, la meua parella, el meu pare i el meu germà gran..."

▲▲
Valentí Moya: “El que més m’agrada de Thelonious Monk és la manera com busca la llibertat”

▲▲
T.S. Monk: “El jazz no és realment una tècnica, sinó més aviat una filosofia i una llibertat”
▲▲

La història d’“Always Know”, l’altra composició de Moya, també és curiosa: “Després de gravar el material, el grup disposava encara d’un dia d’estudi. Vam pensar de fer una *jam session*, una mica per divertir-nos i per veure què en podia sortir. Però la nit anterior havíem anat a sopar tots junts, i vaig acabar de comprovar que T.S. Monk és una persona extraordinàriament propera. Així que vaig decidir que havia d’estar a l’altura i, quan vaig arribar a casa, em vaig posar a compondre ‘Always Know’, que vam acabar de desenvolupar l’endemà a l’estudi”.

Un cop vist el resultat final, Valentí Moya assegura que aquesta connexió monkiana i *manouche* ha estat tota una experiència enriquidora: “En el pla personal, m’ha permès redescobrir-me com a músic, obrir la ment, aprofundir en l’obra de Monk amb una nova perspectiva, i no només això, sinó tornar a sentir Django Reinhardt, Pat Martino i també altres de més moderns com Julian Lage, i hi he trobat altres matisos i missatges”.

Des de Nova York, T.S. Monk complementa la visió de la jugada: “Els bons músics són similars arreu del món. I els que vaig trobar a Barcelona, amb Valentí Moya i la resta, eren tots de primera classe”, recorda. I afegeix: “Penso que el jazz no és realment una tècnica, sinó més aviat una filosofia, una llibertat d’idees que pot assolir qualsevol ésser humà. I aquesta llibertat espiritual, que he experimentat tota la meua vida al voltant del jazz, la vaig trobar també a Barcelona”.

Sobre les connexions de la música del seu pare amb el jazz *manouche*, T.S. Monk invoca una de les escenes del documental *Straight, No Chaser* (Charlotte Zwerin, 1988). Hi ha un moment en què pregunten a Thelonious: “Quin tipus de música li agrada?”. I el pianista respon: “Tot tipus de música”. “Per descomptat, el *manouche* és un grandíssim gènere i els grans músics sempre veuen coses en els grans gèneres, tant si hi són a dins com a fora”, considera el fill d’una de les figures més universals de la música del segle passat.